

Fabra féu bé de desentendre-se'n, car la distinció d'ús i de matís amb *influir* és útil; al capdavant tan neològic com *influençar* és *diferenciar*, que RJCuervo (gran perseguidor d'aquell) usa sense escrúpol (*Apunt.*, p. xxiv); què se'ns en dona a nosaltres que *diferenciar* i no *influençar* ja vagi ser usat per alguns escriptors castellans del S. XVI i pel semi-català Enric de Villena cent anys abans. *Influx* [Lab. 1840], molt poc usat en català, ll. *influxus*, -ūs, id.

Perfluent. *Profluència* [Lab. 1840]. *Refluir* [Lab. 1840]; *refluent*, *refluència*. *Reflux* o *refluix* (tots dos Lab. 1840), i Verdager usà el segon en l'*Atl.*: «los Atlants --- s'arrapan a un esquenall de serra / que encara al gran diluvi sa testa no ajupí / --- si en lo *refluix* ensenya cap bosc ses cabelleres, / garfint-les-hi l'arrancan, y, penjat com rahim, / ab ses afraus, pels ayres, ses balmes, rius y feres, / a asseure'l damunt d'altres l'envian cap al cim» (IX, 11a; i ja en l'esborrall de 1867: «los monts que, en los *refluixos*, mostren sas cabelleras, / per ellas los garfeixen y ---»). *Semifluid*; *semifluència*.

Superfluir, rar en català, del ll. *superflūere* 'sobreeixir', 'desbordar-se'; alguns assajaren *sobrefluir*. Però fou sobretot l'adjectiu derivat *superflūus* 'sobreabundant, desbordant', 'sobrer', el que fou adoptat per les llengües romàniques, per via culta; en català ja Llull usà sovint *superflu*, -*erflua*, si bé es nota que antigament el que es troba pertot és el femení: «Blanquerna --- reprès molt fortament lo bisbe de les viandes *superflues* ---», «que honrament no deu ésser desitjat sinó a entenció de servir Déu, e que fer almayna és més honorar Déu que tenir companya *superflua* per aver vana glòria ---» (*Blanq.* II, 10.23, 76.16), i com a adverbí trobem una forma analògica dels en *-ivolment*, -*èvolment* (*forcivolment*, etc.): «enfne nós no sia yprocèsia, la qual és en aquells quis meten en orde e --- menugen e beven delicadament e *superfluament*» (id. I, 159.17); «has dit dessús que ames e és amat coralment per una dona --- o aquesta és ta muller o no --- si no és ta muller, no pots dir que sias content de assò que has, cas ésser content no és àls sinó reposar en son desig e abstenir-se de cobejar cosas *superfluas*», BMetge (*Lo Somni* III, Riq., 282.14).

Cosa superflua figura també en altres clàssics del S. xv (*Albertà de Bret.*, p. 601, *Sèneca*, *InvLC*; *Busa-N.*, f-1-3.25); alguns intentaren calcar en forma més romànica: «en los processos no meten --- paraules *sobreflues*», doc. röss. de 1314, *RLR* xxx, 262; *superfluix*, *BDLC* xiv, 316: tempteigs que ja escau oblidar. *Superfluïtat*: «nostres vèstiments sien humils; en nostres fayçons no haja nulla maestria ni *superfluïtat*», *Blanq.* I, 155.10; «axí com la *superfluïtat* de las viandes és crescuda, han presos diversos naximents les malalties», *Lo Somni* IV (366.28); *Busa-N.*, l. c; *superfluament* [*Busa-N.*], *superfluament*. Cf. les dades occitanes aplegades per Rayn. III, 345, sobre aquest grup de mots. *Transfluent*.

Fluctuar [Lacav.], pres del ll. *fluctuari* 'agitar-se (la mar)', 'veure's emportat d'ací d'allà per les ones', derivat de *fluctus*, -ūs, 'onada', i aquest de *fluere*;

fluctuant [Lacav.]; *fluctuació* [Belv.]; *fluctuós*.

† Notem la data primerenca de l'ús d'aquests mots i accs. en català; cf. fr. *influer* només des del S. xiv, sentit moral S. XVIII; *influence* des del XIII en sentit astrològic, en el moral des del XVI. No és estrany, tractant-se de la llengua de R. Llull i Arnau de Vilanova, i del país on visqueren i obraren Damas de Barcelona, Joan de Biclara i Gerbert d'Urgell.

FLUIX, del ll. FLUXUS 'fluid', 'fluix, deixat anar, deixat caure', 'feble', 'bla', pròpiament participi de FLŪERE; mot romànic solament conservat en les llengües hispàniques, cast. *flajo*, port. *froixo*, que suposen la quantitat llatina FLŪXUS, però és possible que la *u* del català no resulti d'una modificació purament romànica i que una variant FLŪXUS fos tant o més antiga en llatí. □ 1.ª doc.: *fluissa* amb grafia aprovençalada fi S. XII; *fluix*, *fluixa*, S. XIV.

«Borsa *fluissa*, plena de ven(t)» és un dels versos, tan plens sempre d'improperis, del nostre soberg trobador Guillem de Berguedà («bourse flasque, pleine de vent» tradueix Rayn. III, 344); altrament el mot no es troba en cap text occità antic, i en la llengua d'oc moderna és només de Gascunya, on es presenta en formes o llocs que denuncien immediat enllaç o provenença hispànica. En català, en canvi, es presenta des d'antic amb ampli i autòcton descabdellament, tant almenys com en castellà.

La presència en el lèxic de Llull es pot deduir de la del verb *afluixar*: «Amor *afluixà* mos languiments, e tu, per guardó, muntipliquist amor, qui-m doblà mos turments» (*Amic e Amat*, *NCL* xiv, 48.11).

L'adj. consta en el lèxic dels principals escriptors dels Ss. XIV i XV: «hom golós comunament és escarnidor e caxinador e burler e vituperador e barallador; car aquests han la llengua tostemps *fluxa* e calda, e no han en res fre de seny», Eiximenis (*Terç* III, 205.29); «no ignor que la mia força és poca, l'enginy curt e la memòria *fluxa*», BMetge (*Somni* II); «lo lit volia, / llà hon dormia, / *flux*, moll e bla, / igual e pla», JRoig (*Spill*, 4097); «comana a Aquell qui és pura veritat tot ço que per ell t'és donat; e lavors --- reflorirà la tua terra, e seran guarides e sanades les tues langors e grans malaties, e les cosas *fluixes*, vanes e trespassades te seran refermades», BOliver (*Excitatori*, *NCL*, p. 52); «com Tirant conegué que los colps que lo cavaller li dava eren molt *fluixos*, que n'avía molt poc sentiment, acostà-s a ell ab la atxa alta, e donà-li sobre lo cap, en dret de la orella, tan gran colp ---», JoMartorell (Ag. I, 248). Ausiàs Marc se'n serveix en forma quasi adverbial: «L'engan conec, — mas per obra no-l mostre, / puix que d'amor — del tot yo no-m despulle; / *fluix* me penit, — car dolor no m'agreuja, / solament basta — aïrar mi, si ame» (CXVII, v. 19).

De seguida el recullen els lexicògrafs: «la càrrega --- va *fluxa*: *laxus est funis*», «los botons *fluxos*: *orbiculi luxati*», OPou (*TbPu.*, 39, 308). D'ús general en els escr. Renaix.: «no era l'Albert tan *fluix* de caràcter que sabés retirar la paraula llansada a volar»,